

Competències pròpies de l'àmbit lingüístic ESO.

En aquesta graella simplement hem recollit els descriptors que proposa el document Competències bàsiques de l'àmbit lingüístic a l'ESO, publicat pel Departament d'Ensenyament i que es pot consultar online.

La funció principal és guiar en la selecció de descriptors pertinents en els tres nivells d'aprofundiment de les competències en el moment d'elaborar Rúbriques o altres documents d'avaluació.

Competència d'àmbit	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3
Dimensió comprensió lectora			
Competència 1. Obtenir informació, interpretar i valorar el contingut de textos escrits de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i acadèmics per comprendre'ls	1.1. Obtenir informació literal i interpretar el propòsit principal dels textos escrits.	1.2. Interpretar informació explícita i implícita, i valorar el propòsit dels textos escrits.	1.3. Valorar de manera raonada i crítica els continguts i el propòsit dels textos escrits tot posant en funcionament coneixements externs del text i previs.
Indicadors d'avaluació	Sap extreure les idees principals de les dades de la informació. Interpreta el propòsit principal. Sap extreure les idees secundàries que donen suport a la idea principal (exemples, comentaris, aclariments...) Vincula entre si les diferents informacions explícites del text.	Sap interpretar les idees principals. Interpreta també les informacions implícites. Introdueix alguns elements valoratius sobre el propòsit del text. Sap integrar el contingut en el context específic.	Valora les idees principals i les secundàries. Valora els continguts en funció dels coneixements previs i dels obtinguts en altres fonts d'informació. Aporta criteris personals per valorar els continguts. Avalua opinions oposades. Sap arribar al raonament abstracte.
Competència 2. Reconèixer els gèneres de text, l'estructura i el seu format, i interpretar-ne els trets lèxics i morfosintàctics per comprendre'l.	2.1. Reconèixer el gènere de text i format, i interpretar els trets lèxics i morfosintàctics senzills.	2.2. Reconèixer l'estructura del text i interpretar el significat dels mots segons el context i els trets morfosintàctics.	2.3. Reconèixer les estructures textuais complexes i interpretar el significat de paraules noves fent servir el context i els trets morfosintàctics complexos.
Indicadors d'avaluació	Reconeix el gènere de text, algun tipus d'estructura i el format. Interpreta el significat d'alguns mots de manera precisa.	Reconeix el gènere de text i la seva estructura. Interpreta el significat dels mots de manera precisa.	Reconeix amb facilitat les estructures textuais. Interpreta el significat de paraules noves segons el context. Interpreta els elements morfosintàctics complexos

	<p>Interpreta els elements morfosintàctics senzills (subjecte, verb, complements, oracions simples...).</p> <p>Identifica marcadors senzills de l'estructura global i connectors textuais.</p>	<p>Interpreta els elements morfosintàctics com ara perífrasis verbals, pronoms febles, oracions adjectives...</p> <p>Identifica marcadors de l'estructura global, connectors textuais, substituïts</p>	<p>(oracions subordinades, combinacions pronominals...). Identifica amb facilitat marcadors de l'estructura global, connectors textuais, substituïts.</p>
<p>Competència 3. Desenvolupar estratègies de cerca i gestió de la informació per adquirir coneixement.</p>	<p>3.1. Localitzar, seleccionar i organitzar la informació de fonts de caràcter general (diccionaris, enciclopèdies, cercadors, webs...) atenent el context comunicatiu i la intenció comunicativa.</p>	<p>3.2. Organitzar i valorar la informació de fonts diversificades (bibliografia especialitzada, cerca selectiva d'Internet, etc.) atenent el context comunicatiu i la intenció comunicativa.</p>	<p>3.3. Sintetitzar la informació de tot tipus de fonts i valorar-la amb sentit crític, atenent el context comunicatiu i la intenció comunicativa.</p>
<p>Indicadors d'avaluació</p>	<p>Localitza els noms propis i els termes bàsics en obres de consulta de caràcter general (diccionaris, enciclopèdies).</p> <p>Localitza la informació que necessita en els llibres de text a partir de la consulta dels índexs i sumaris.</p> <p>Sap utilitzar fonts electròniques (cercadors, webs...).</p> <p>Selecciona i organitza la informació tot prioritzant les idees que s'adapten millor a les seves necessitats.</p> <p>Recull la informació obtinguda de manera ordenada, i en dona raó de la seva procedència.</p>	<p>Fa consultes bibliogràfiques més especialitzades, obtingudes a partir de l'ús dels catàlegs de les biblioteques.</p> <p>Sap fer una cerca selectiva d'Internet.</p> <p>Organitza la informació obtinguda a partir de les fonts diversificades: classifica les fitxes i arxius recollits.</p> <p>Valora la veracitat i la qualitat de la informació comprovant-la en més d'una font i rebutjant les dades dubtoses i/o no confirmades.</p>	<p>Sintetitza la informació recollida a partir de tot tipus de fonts.</p> <p>A partir de fitxes recollides i organitzades, fa una síntesi que conté les idees principals: converteix la informació en el seu coneixement.</p> <p>Valora la informació sotmetent-la a crítica i utilitza sempre fonts solvents procedents d'autors i de llocs de prestigi reconegut.</p> <p>Explica per què determinades informacions no són acceptables.</p>

Competència d'àmbit	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3
Dimensió expressió escrita			
Competència 4. Planificar l'escrit d'acord amb la situació comunicativa (receptor, intenció) i a partir de la generació d'idees i la seva organització	4.1. Planificar l'escrit amb generació d'idees bàsiques i organització senzilla, tenint en compte la intenció i el receptor.	4.2. Planificar l'escrit amb generació d'idees, selecció de les més rellevants i organització clara d'acord amb la situació comunicativa.	4.3. Planificar l'escrit amb generació d'idees, selecció de les més adients a l'objectiu i el context, amb organització e les idees i conscienciació de tot el procés.
Indicadors d'avaluació	Identifica la intenció i el receptor. Fa una llista mínima de les idees principals. Genera algunes idees secundàries per recolzar les primeres. Jerarquitzava idees en esquemes o guions senzills.	Identifica la situació comunicativa i el tipus de text que ha de desenvolupar. Fa una llista de força idees principals. Genera idees secundàries per recolzar les primeres. Organitza i jerarquitzava les idees en esquemes o guions, o en un mapa conceptual.	Identifica el tipus de text que ha de desenvolupar i les seves característiques (per exemple: introducció, desenvolupament en parts, conclusió). Fa una llista completa de les idees principals. Genera idees i les selecciona d'acord amb l'objectiu i el lector. Jerarquitzava les idees principals i secundàries en forma d'esquemes, guions o mapes conceptuais.
Competència 5. Escriure textos de tipologia diversa i en diferents formats i suports amb adequació, coherència, cohesió i correcció lingüística	5.1. Escriure textos suficientment organitzats i enllaçats, amb un registre adequat, construccions morfosintàctiques simples i lèxic i ortografia bàsics.	5.2. Escriure textos ben organitzats i enllaçats, amb un registre i lèxic adequats, i amb morfosintaxi i ortografia correctes.	5.3. Escriure textos molt ben organitzats i enllaçats, en registre adequat i amb plena correcció lèxica, morfosintàctica o ortogràfica
Indicadors d'avaluació	Empra el registre adequat d'acord amb la situació comunicativa. Les idees estan suficientment organitzades. Utilitza suficients connectors i signes de puntuació per enllaçar les idees. Usa lèxic bàsic. Les oracions són majoritàriament simples o coordinades. Escriu amb una ortografia bàsica.	Empra el registre adequat amb precisió d'acord amb la situació comunicativa i el receptor. Les idees estan ben organitzades. Utilitza connectors i signes de puntuació per enllaçar les idees. Usa un lèxic adequat. Les oracions combinen les simples i coordinades amb les subordinades, fet que precisa l'expressió de les idees. Escriu amb una ortografia força correcta.	Empra el registre adequat amb molta precisió d'acord amb la situació comunicativa i el receptor. Les idees estan molt ben organitzades. Utilitza connectors i signes de puntuació variats per enllaçar les idees. El lèxic està utilitzat de manera precisa i rica. Les oracions combinen les simples i coordinades amb les subordinades per matisar el contingut de manera rica. Escriu amb plena correcció ortogràfica.

Competència 6. Revisar i corregir el text per millorar-lo, i tenir cura de la seva presentació formal	6.1. Revisar, corregir i reescriure aspectes formals i conceptuals bàsics del text, i presentar-lo amb claredat.	6.2. Revisar, corregir i reescriure significativament aspectes formals i conceptuals del text, i presentar-lo amb claredat i amb elements estètics.	6.3. Revisar, corregir i reescriure en profunditat aspectes formals i conceptuals del text, i presentar-lo amb claredat i amb elements estètics.
Indicadors d'avaluació	<p>Rellegeix per veure si hi troba algun error i procedeix a esmenar-lo.</p> <p>Utilitza material senzill de consulta com manuals o diccionaris escolars en tot tipus de suport.</p> <p>Torna a escriure els fragments que ha trobat incorrectes o foscos, tant en els aspectes formals com des del punt de vista conceptual.</p> <p>Presenta el text amb claredat i de manera senzilla.</p>	<p>Fa una revisió i reescriptura que afecta de manera significativa el text, amb canvis importants que en milloren la forma, l'estructura i el contingut.</p> <p>Utilitza materials variats de consulta en tot tipus de suport, com diccionaris, correctors ortogràfics, diccionaris ideològics, de verbs.</p> <p>Aconsegueix obtenir un text força clar després de la correcció.</p> <p>Presenta el treball amb claredat i afegeix alguns elements estètics.</p>	<p>La revisió és minuciosa i profunda.</p> <p>La versió última no conté errors.</p> <p>Utilitza materials especialitzats de consulta de tot tipus.</p> <p>Aconsegueix obtenir un text clar, precís i concís, sense repeticions innecessàries ni redundàncies.</p> <p>Complementa el text amb elements estètics pertinents i valuosos.</p>

Competència d'àmbit	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3
Dimensió comunicació oral			
Competència 7. Obtenir informació, interpretar i valorar textos orals de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i acadèmics, incloent-hi els elements prosòdics i no verbals	7.1. Obtenir informació literal i interpretar el propòsit principal dels textos orals.	7.2. Interpretar informació explícita i implícita, i valorar el propòsit dels textos orals.	7.3. Valorar de manera crítica i raonada els continguts i el propòsit dels textos orals.
Indicadors d'avaluació	Entén la informació explícita. Entén el propòsit bàsic del missatge. Sap seleccionar allò que és rellevant. Pot reproduir-ne les dades essencials. Interpreta els elements no verbals (gestos, mirades, moviments...).	Relaciona la informació amb els seus coneixements i experiències. Entén la informació implícita. Entén els propòsits secundaris del missatge. Interpreta els elements prosòdics (entonació, pronunciació...) Identifica incongruències entre text i elements no verbals.	Valora de manera crítica i raonada les idees i la intencionalitat dels missatges orals. Valora de manera crítica i raonada els elements no verbals dels missatges orals. Capta la ironia, els dobles sentits...
Competència 8. Produir textos orals de tipologia diversa amb adequació, coherència, cohesió i correcció lingüística, emprant-hi els elements prosòdics i no verbals pertinents	8.1. Produir textos orals organitzats i enllaçats, amb registre, lèxic, morfosintaxi o prosòdia suficientment acceptables.	8.2. Produir textos orals ben organitzats i enllaçats, amb registre, lèxic, morfosintaxi, prosòdia i elements no verbals correctes.	8.3. Produir textos orals molt ben organitzats i enllaçats, amb registre adequat, amb correcció lèxica, morfosintàctica i prosòdica, i amb bon ús dels elements no verbals.
Indicadors d'avaluació	Organitza les idees que exposarà. Usa connectors bàsics en els enllaços. Empra un registre de manera acceptable. Parla amb un lèxic acceptable i mostra un ús de la morfosintaxi correcta. Parla amb correcció prosòdica.	Organitza bé les idees evidenciant les parts del treball: presentació, anàlisi, conclusions. Mostra un bon ús dels connectors en els enllaços. Adequa el registre al propòsit. Parla amb un bon nivell de lèxic i mostra un bon ús de la morfosintaxi. Parla amb correcció prosòdica i utilitza els elements no verbals per comunicar millor.	Organitza perfectament les idees evidenciant la tesi, l'argumentació i la conclusió final. Domina plenament l'ús dels connectors en els enllaços. Empra amb precisió el registre d'acord amb el destinatari i el propòsit. Parla amb un lèxic ric i precís i amb domini ple de la morfosintaxi. Adequa el to per emfasitzar les idees principals i utilitza els elements no verbals per reforçar les idees expressades.

<p>Competència 9. Emprar estratègies d'interacció oral d'acord amb la situació comunicativa per iniciar, mantenir i acabar el discurs</p>	<p>9.1. Iniciar, mantenir i acabar el discurs; saber escoltar i respectar el torn de paraula i les convencions establertes d'acord amb la situació comunicativa.</p>	<p>9.2. Iniciar, mantenir i acabar el discurs; saber escoltar i respectar el torn de paraula i les convencions establertes d'acord amb la situació comunicativa, i cooperar amb l'interlocutor per tal de facilitar el diàleg.</p>	<p>9.3. Iniciar, mantenir i acabar el discurs; saber escoltar i respectar el torn de paraula i les convencions establertes d'acord amb la situació comunicativa, cooperar amb l'interlocutor per tal de facilitar el diàleg, i oferir i demanar aclariments..</p>
<p>Indicadors d'avaluació</p>	<p>Utilitza tècniques senzilles per iniciar, mantenir i acabar una conversa cara a cara. Sap escoltar i reclamar l'atenció de l'interlocutor. Respecta el torn de paraula en les converses. Respecta les convencions de la situació comunicativa: ús de tractaments de cortesia.</p>	<p>Utilitza algunes tècniques més elaborades per iniciar, mantenir i acabar una conversa cara a cara. Coopera amb l'interlocutor per facilitar el diàleg: resumeix el que s'ha dit fins al moment i contribueix, d'aquesta manera a centrar la discussió. Expressa sentiments i sentit de l'humor sense ofendre. Demana que li repeteixin el que s'ha dit quan no ho ha comprès.</p>	<p>Inicia, manté i acaba una conversa cara a cara amb estratègies que mostren un estil propi. Coopera amb l'interlocutor per tal de facilitar el diàleg: ajuda al desenvolupament d'una discussió confirmant-ne la comprensió i invitant els altres a participar-hi. Expressa sentiments i sentit de l'humor amb ironia sense ofendre. Formula preguntes per comprovar que ha comprès el que l'interlocutor ha intentat dir i fa aclarir els punts ambigus.</p>

Competència d'àmbit	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3
Dimensió literària			
Competència 10. Llegir obres i conèixer els autors i les autores i els períodes més significatius de la literatura catalana, la castellana i la universal	10.1. Llegir obres literàries amb guiatge, i conèixer autors i autores i períodes literaris significatius.	10.2. Llegir obres amb guiatge o de manera autònoma i conèixer autors i autores tot relacionant-los amb el seu període literari i la seva època.	10.3. Llegir obres de manera autònoma i conèixer autors i autores tot contextualitzant-los en el seu període històric, social, literari i estètic.
Indicadors d'avaluació	Llegeix una obra literària significativa d'un període literari, amb guiatge. Llegeix les obres literàries prescrites. Coneix autors i autores clàssics de la literatura catalana, la castellana i la universal i els seus períodes literaris significatius. Coneix els trets principals dels períodes literaris més significatius.	Llegeix una obra literària significativa d'un període literari, alternant guiatge i autonomia. Llegeix alguna de les obres literàries suggerides més enllà de les obligatòries. Coneix autors i autores clàssics de la literatura catalana, la castellana i la universal, i els relaciona amb el seu període literari i l'època. Coneix i relaciona els trets principals dels períodes literaris i la seva època.	Llegeix una obra literària significativa d'un període literari, de manera autònoma. Per iniciativa personal, llegeix obres literàries. Coneix autors i autores clàssics de la literatura catalana, la castellana i la universal, i els contextualitza en el seu període històric, social, literari i estètic. Coneix i contextualitza històricament els trets principals dels períodes literaris i de les estètiques de cada època.
Competència 11. Expressar, oralment o per escrit, opinions raonades sobre obres literàries, tot identificant gèneres, i interpretant i valorant els recursos literaris dels textos	11.1. Expressar opinions raonades sobre obres literàries, tot identificant gèneres, tòpics i temes principals, i interpretant suficientment recursos literaris.	11.2. Expressar opinions raonades sobre obres literàries, tot identificant alguns subgèneres, subtemes, tòpics, i trets estètics, i interpretant recursos literaris.	11.3. Expressar opinions raonades sobre obres literàries, tot identificant subgèneres, eixos temàtics i tòpics i trets estètics en relació amb altres obres, etmes i motius, i interpretant i valorant recursos literaris.
Indicadors d'avaluació	Identifica els gèneres i en distingeix les grans classificacions principals: poesia, narrativa i teatre. Identifica els principals temes i tòpics: amor no correspost, <i>carpe diem</i> ... Interpreta recursos estilístics senzills: al·literació, epítet, comparació...	És capaç de distingir subgèneres bàsics: novel·la d'aventures, històrica, èpica, lírica, comèdia, tragèdia, etc. Identifica subtemes i els tòpics: <i>ubi sunt</i> ... Identifica trets estètics característics: classicisme, barroc, romanticisme, realisme... Interpreta els recursos estilístics: paronomàsia, metàfora verbal, al·legoria...	Comprèn l'evolució dels gèneres i la seva transgressió (poema visual, novel·la subjectiva...) i identifica els subgèneres i modalitats: novel·la psicològica, tragicomèdia, elegia, etc. Relaciona eixos temàtics i tòpics i motius amb altres obres, etc. Relaciona els trets estètics amb altres obres. Interpreta i valora críticament l'ús dels recursos estilístics: metàfora, ironia, símbol...

Competència 12. Escriure textos literaris per expressar realitats, ficcions i sentiments	12.1. Reescriure textos literaris i escriure versions literàries, a partir de models, fent ús de recursos estilístics bàsics.	12.2. Escriure textos i versions literàries, a partir de models, fent ús de recursos estilístics més complexos.	12.3. Escriure textos literaris de manera autònoma, amb models explícits o implícits, fent ple ús d'una àmplia gamma de recursos estilístics.
Indicadors d'avaluació	Sap reescriure textos literaris. Escriu a partir de models. Expressa la realitat i la ficció utilitzant alguns recursos estilístics.	Sap escriure textos i versions de caràcter literari. Escriu a partir de models amb capacitat de creació pròpia. Utilitza recursos estilístics adequats a les intencions de l'escriptura.	Sap escriure tota mena de textos literaris: reescrits, versionats o inventats. Pot escriure sense models explícits i amb plena autonomia. Utilitza una àmplia gamma de recursos estilístics mostrant un domini expressiu.

Dimensió actitudinal i plurilingüe

<p>Actitud 1. Adquirir l'hàbit de la lectura com un mitjà per accedir a la informació i al coneixement, i per al gaudi personal; i valorar l'escriptura com un mitjà per estructurar el pensament i comunicar-se amb els altres</p>	<p>la freqüència amb què llegeixen o escriuen sense veure-s'hi obligats per les tasques acadèmiques, l'eficàcia i la percepció de l'alumnat sobre la importància de la lectura i de l'escriptura.</p> <ul style="list-style-type: none"> • El nombre de llibres que demanen a la biblioteca i la periodicitat amb què els demanen. • L'assistència regular i voluntària a biblioteques públiques. • La pertinença a clubs de lectura i a xarxes socials (webs, blogs, grups, canals...). • L'autonomia lectora. • La recomanació als companys dels llibres que els han agradat més. • La variació d'interessos lectors, variant els gèneres i tipus de lectures. • La valoració crítica dels textos llegits, demostrant la formació d'un gust personal. • L'acceptació de l'error com a part del procés d'aprenentatge, tot manifestant una actitud de voluntat de superació: buscant i refent els possibles errors ortogràfics, de lèxic o morfosintàctics. • L'interès per la revisió, correcció i millora dels treballs i textos escrits: incloent-hi il·lustracions, elements icònics i tipogràfics que millorin la presentació i consultes digitals quan calgui. • L'interès per utilitzar procediments per enriquir el text mitjançant elements d'estil (ús d'anàfores i eliminació de repeticions), precisió i varietat lèxica i l'aplicació de fórmules genuïnes, tant de lèxic com de locucions, frases fetes i refranys. • La valoració de la forma i del contingut dels textos escrits, mostrant cada vegada un estil més personal.
<p>Actitud 2. Implicar-se activament i reflexiva en interaccions orals amb una actitud dialogant i d'escolta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • La disposició corporal — respecte postural, contacte visual... — que demostra interès per participar i escoltar de manera activa. • La manifestació de cooperació en situacions d'interacció col·lectiva. • El gust per intervenir en debats de temes acadèmics pautats, científics o d'actualitat, sense voler acaparar l'ús del torn de paraula. • La participació voluntària i proactiva en debats sobre temes de la vida de l'aula. • El respecte crític davant les diferències d'opinió manifestades pels altres en les situacions de treball cooperatiu. • La defensa democràtica i argumentada de l'opinió personal sense acabar amb un atac a les persones. • La demostració d'una conducta assertiva de manteniment de les pròpies conviccions en la interacció amb altres parlants. • L'acompanyament de les presentacions orals amb elements audiovisuals que les fan més eficaces i estètiques. • La utilització conscient de tècniques del llenguatge corporal per millorar les intervencions orals en públic. • La manifestació mesurada del sentit de l'humor en les intervencions orals públiques i privades. • La valoració positiva del mateix acte d'interacció com a eina per prendre consciència de les idees, dels coneixements i dels sentiments propis i aliens i per a la regulació de la conducta.
<p>Actitud 3. Manifestar una actitud de respecte i valoració positiva de la diversitat lingüística de l'entorn pròxim i d'arreu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • La seva predisposició a utilitzar la llengua catalana. • La manifestació d'autoestima en relació amb la llengua pròpia. • El respecte a la diversitat lingüística i cultural. • L'interès per conèixer la llengua i la cultura dels companys i companyes. • L'ús d'un llenguatge no discriminatori envers les diferències lingüístiques, culturals o de gènere. • L'actitud crítica davant de missatges discriminatoris o que reflecteixin estereotips i prejudicis racistes o sexistes. • La valoració positiva de la diversitat lingüística com a riquesa cultural, que és patrimoni de tots. • La valoració positiva del coneixement de diverses llengües i cultures per a la comunicació internacional, per a la promoció de la pau i la comprensió

aplicació de la recerca per a l'aula
didàctica de la llengua i la literatura

mútua entre els pobles i les persones.

- La sensibilitat davant de les llengües minoritàries i d'aquelles que es troben en procés d'extinció.